

ULICE LIBERCE SE ROZZÁŘILY ENERGIÍ JEŠTĚDYVADLA

Hrrrrr, drrrrr, krrrcccccc. Ješteee divadlo!! Ješteee divadlo!! Slyšíš? To je festival JeštěDyvadlo. Jde městem. Ne, on dokonce tančí městem. Letos poprvé se festival přemístil přímo do ulic města. A bylo to úžasné. Atmosféra byla plná energie. Společně totiž tvoříme neskutečně semknutou, ale rozmanitou komunitu.

Každý ze souborů nesl ceduli se svým jménem. A všichni měli v ruce vlaječky. Za doprovodu bubníků se pak vydali od Linerky k Naivnímu divadlu až na náměstí k radnici. A pak už byl průvod v plném proudu. Muzika a kolové tance rozhýbaly dav. A za společného výskání a juchání si všichni skočili. Pak už cesta vedla k Malému divadlu. Všichni radostně volali „JeštěDyvadlo“ a „ať žije kultura.“

Průvod přinesl na festival další vlnu radosti, propojení a energii, na kterou se jen tak nezapomíná. A určitě vzbudil pozornost kolemjdoucích a lidí ve městě. Pokud tohle byl první ročník průvodu, už teď se těšíme na další.

Reflexe

Představení propojující fascinaci moderní technologií (zejména skrze futuristické manifesty nebo aluze na ně), střetávající se s různými krizemi v meziválečném období i v současnosti, se od prvních momentů profiluje jako řemeslně suverénní divadlo. Soubor disponuje obdivuhodnou vybaveností – od přesné práce s hlasem, který se nese v dynamické škále od jemných pěveckých pasáží až po věcný projev, přes funkční pohybovou složku až po nápadité výtvarné řešení scény. Pomocí jednoduchých výtvarných prostředků – rámu a beden, které pomáhají vertikálnímu členění – dokázal soubor vytvořit dynamické obrazy, které překvapují, proměňují se a zároveň odkazují na výtvarnou avantgardu.

O čem ale inscenace vypovídá? Je o vlivu technologií na náš život? O riziku, kam nás mohou dovést krize? Jde o ukázání paralel mezi historií a současností a o varování, k čemu můžeme dospět? Představení nabízí spoustu témat a otázek, ale žádná z nich není hlavní, určující směr inscenace. Představe-

ní tak může působit roztržštěně a s několika konci (svět nad propastí, píseň Vaterland).

Důraz na formu zároveň působí jako brnění, ze kterého k divákům neproniká osobní postoj aktérů. Závěrečný akcent na technologie jako hrozbu vyznívá v kontextu dnešní mládeže poněkud jednostranně a „starosvětsky“ – jako pohled starší generace, který plně nereflektuje složitost vztahu mladých lidí k online prostoru. Divák by rád viděl barevnější obraz vztahování se k technologiím, se kterými současná generace zcela přirozeně žije. Touží po tom dozvědět se, jak technologie (ale i současné krize) mladí lidé vnímají a jaké otázky v nich současný svět vzbuzuje.

Soubor má odvahu pracovat s náročným materiálem štavnatým divadelním jazykem. Nejsilnější momenty přicházejí tam, kde se formálnost zjemní a postavy zpod svého „brnění“ vystoupí, a to buď propojením manifestu s facebookovými a instagramovými statusy, nebo lehkým pomrkáváním na publikum ve vážných pasážích. Pokud se podaří organicky propojit skvěle zvládnuté řemeslo a skupinovou souhru respektující individualitu jednotlivců s konkrétnějším, osobnějším sdělením, získá jejich divadelní manifest na síle. Potenciál k tomu soubor bezpochyby má.

Harmonika jakožto posel naděje

Největší uznání poroty i diváků si získaly obrazy, které v inscenaci vznikaly. Agnieszce Włoch se zvlášť líbilo, jak herci pracovali na jevišti s hlasem, a to jak z hlediska dikce, tak zpěvu. Dodala také, že se jí líbil tanec. Zmínila rovněž, že divákovi nezůstalo dostatek prostoru pro vlastní zamyšlení. Velmi se jí však líbila scéna, kdy si dívky na jevišti malovaly rty červenou rtěnkou a následně odevzdávaly své hlasy. Ptala se také, zda byly ve hře scény, které by chtěli změnit, zvláště s ohledem na to, že soubor tuto inscenaci hrál poprvé.

Marek Kościółek uvedl, že herci skvěle předali to, co chtěli sdělit, a ukázali zlo, o němž v inscenaci mluvili. Myslí si, že po divadelní stránce byli na velmi vysoké úrovni, a dodal, že dobrým zakončením by byla scéna s harmonikou, která sama o sobě byla dostačující a zanechávala v divákovi naději.

Diváci dodali, že inscenace udržela jejich pozornost od začátku až do konce. Na otázku poroty, co si z představení odnesli, odpověděla jedna dívka z publika, že to, jak snadno lidé dokážou spadnout do bludného kruhu a nic s tím nedělat.

psala Wiktoria Rownanek

„Historie se vždy opakuje“ - tedy cesta časem s divadlem Paderewski

Divadlo Paderewski uvedlo představení s názvem „2030 teď = budoucnost“. Inscenace zobrazovala etapy 20. a 21. století, dotýkala se také vizí minulosti a otevírala téma zvyšování povědomí o hrozbách, které přináší rychle se rozvíjející technologie. Byla nabitá obrazy, rytmem, hudbou, hlasem i zajímavě využitými rekvizitami.

Jak jste přišli na téma inscenace?

„Z pozorování reality, mnoho z nás se zajímá o historii nebo ji rozšiřuje ve škole. Všimli jsme si, že se stále točí v bludném kruhu. I přes plynutí let světa stále vládou stejné mechanismy. Chtěli jsme to ukázat ve formě, která má lidi spíše upozornit než vyděsit.“

Jaké emoce ve vás po odehrání inscenace převažují?

„Skvělé, především cítíme úlevu, protože z nás konečně spadl stres – poprvé jsme hráli toto představení před publikem. Měli jsme radost, že jsme mohli vidět výsledky naší práce, obzvláště protože jsme cítili skvělou energii jak na jevišti, tak od diváků.“

Která scéna byla vaše nejoblíbenější?

„Rozhodně tanec Charleston, tam jsme mohli ze sebe shodit napětí. Byla to scéna, která nám během představení dávala nejvíce svobody.“

Jak jste přišli na tak rozmanité využití rámců?

„Byla to dlouhá cesta. Chtěli jsme ukázat, kolik se dá udělat s jednou rekvizitou. Experimentovali jsme s různými formami rámců a zkoušeli, co s nimi jde vytvořit. Zjistili jsme, že obrazy s jejich využitím jsou velmi dynamické a plastické.“

psala Alicja Mleczarek

Co pro vás znamená to co bylo je a bude?/ Co dla Ciebie oznacza to, co było, jest i będzie?

Reflexe

Taneční představení se diváka nepokouší oslovit skrze konkrétní příběhy, ale skrze obrazy, které působí svou místy až archetypální silou. Stojí na pevném trojúhelníku výrazových prostředků: na tanci inspirovaném symbolistní básní Otokara Březiny, na duchovním rozměru skladby Petra Ebena a na projekci obrazů. Pro Březinu je klíčová vertikála k něčemu, co nás přesahuje – a právě toto přesahující se souboru daří v našem ateistickém kontextu zprostředkovat.

Dlouhodobý přístup a poctivou práci souboru lze označit jako „punk naruby“ – namísto destrukce či provokace soubor s neutuchající intenzitou pracuje s krásou a čistotou projevu. – namísto destrukce či provokace soubor s neutuchající intenzitou pracuje s krásou a čistotou projevu. Rozhodně přitom nejde o mechanický pohyb; je cítit, že pohyb, gesto i výraz tváře vycházejí zevnitř a jsou neseny vnitřním prožitkem inspirovaným básnickým jazykem.

Inscenace otevírá existenciální témata - jedinec vs. společnost, jedinec vs. jedinec. Nestaví ale na konfliktu, hledá útěšlivost. Zdůrazňuje sounáležitost, sdílení s

druhými a lásku jako hybatele tisíce hvězd. Velmi přesvědčivě působí taneční dua a momenty v dvojicích, kdy je z pohybu cítit, jak moc se aktérky navzájem potřebují.

Z inscenace je patrná touha po dokonalé kompozici, v níž by hudba, pohyb a obraz byly v absolutní rovnováze. Právě tento vysoký nárok však

naráží na momenty, kdy hudba nad pohybem a obrazem vítězí. Ebenova skladba je místy natolik strhující, že občas překrývá pohybové sdělení – divák pak více slyší muziku, než aby vnímal vizuální akci. Představení by mohlo vyzkoušet práci s pohybem v tichu nebo se ztišeným hudebním podkresem aby se některých pasážích dostaly do popředí přirozené zvuky dechu, šustění sukny atd.

Zásadním momentem inscenace je zrušení čtvrté stěny v jejím závěru. Některé dívky vystupují z bezpečné vzdálenosti mezi jevištěm a hledištěm a přicházejí k divákům. K fyzickému kontaktu s nimi přistupují s velkou citlivostí a nabývá různých podob, od lehkého dotyku na rameni až po pevné objetí. Právě tato křehkost a absence planých efektů dodávají setkání autenticitu, která v divákovi vyvolává intenzivní dojem, že se ho v tu chvíli dotýká věčnost. Vykročení k lidem také umožňuje zpětné čtení inscenace, které její význam dále prohlubuje.

Inscenace tak ve výsledku nepředstavuje jen estetický zážitek, ale stává se tichým rituálem sdílené lidskosti. Právě odvaha k upřímné kráse a ochota k blízkému setkání činí z tohoto kusu počin, který v divákovi doznívá po odchodu z sálu jako připomínka toho, co nás ve své křehkosti spojuje.

Toužil jsem, abyste si vybraly mě

Na festivalu máme zatím možnost seznamovat se s nepřeborným množstvím divadelních prostředků a žánrů. Dnes poprvé jsme měli možnost vidět taneční inscenaci. Taneční studio Magdaléna divákům nabídlo ladný pohyb, ale taky velmi silné emoce. Příběh někteří diváci poměrně dlouho nacházeli. „Asi bych se chtěla trochu chytat,” popsala jedna z diváček. Možná právě hledání tématu může být ale něco, co vždy nemusí být klíčové. „Jen to vnímání a kompozice na nás dokáže působit,” řekl Vítek Malota.

Vedoucí souboru Ludmila Rellichová popsala, že překlad názvu je Kde je bůh, tam je dobrota a láska. Právě téma lásky a dobroty bylo podle ní hlavní. Dívky toužily po vážných tématech uchopit něco pozitivně laděného.

Diváci ocenili taky hudební a vizuální složku. Za tanečnicemi byl promítaný abstraktní obraz. Diskuse se také dlouho zastavila u závěru inscenace. Ta spočívala v proboření čtvrté stěny, kdy některé z dívek ladně vystoupily z podia a objaly několik diváků. což například Vítek Malota popsal jako něco, co ho uchvátilo a toužil, aby si ho vybraly.

psala Kateřina Kubíčková

Protože dobro a láska si zaslouží vítězit i v tanci!

S vystupováním na různých přehlídkách mají bohaté zkušenosti. Na JeštěDyvadle nás letos Malý soubor TaPS Magdaléna ovšem navštívil poprvé!

Studio Magdaléna pracuje s dětmi věku od 4 let. Jak dlouho již docházíte do vašeho tanečního souboru vy?

Anežka: Od pěti let. Teda, jsme trochu namíchané.

Hanka: Já třeba až od šesté třídy.

Anežka: Všichni ale tančíme už určitě přes čtyři roky, fakt od mala. My jsme dřív tančily než chodily!

Vnímáte kvůli tomu nějaký vliv na vaše dospívání?

Zuzka: Nějak to určitě stavělo mojí osobnost. Jak okolí, tak i to, co dělám. Kdybych netančila, tak bych asi měla jiné názory a chovala se jinak.

Anežka: Je to i o kolektivu. Je v tom u nás velká opora.

Určitě!

Od koho u vás pramení nápady a inspirace na představení?

Ludmila Rellichová, režisérka: Já většinou něco přinesu, a pak o tom spolu mluvíme.

A co vás zaujalo zrovna na této básni?

Ludmila: Chtěly jsme něco pozitivního. Loni jsme měly takovou depresivní, náročnou věc, která vycházela ze stavu okolního světa, a letos jsme prostě chtěly...něco krásného!

Anna: Za mě takový hledání světla! Není to jenom sluníčkové, ale drží se tam to nutkání hledat dobro a lásku.

psala Ester Kuzmová

Jaká slova vám teď tančí v hlavě? / Jakie słowa krążą wam teraz po głowie?

Reflexe

Soubor pracuje prostředky činoherního divadla, a ukázal tak způsob práce, který se v kontextu na přehlídkách mladého divadla neobjevuje příliš často. Představení zpracovává velmi cenné téma přátelství a jeho hodnoty. Využívá k tomu autorskou modelovou hru – žánr, který je řemeslně nesmírně náročný. Hru navíc uvozuje výrazný interaktivní rámec: z publika přicházejí na vyzvání zdánlivě náhodní diváci, kteří se publiku představují a následně v přidělené roli prozkoumávají provokativní otázku: Odpustili byste příteli, který vás zradil, aby si zachránil život?

Tento úvod působí jako slibná provokace (velmi rychle pochopíme, že lidé vybraní z hlediště jsou členové hrajícího souboru) a pomrkávání směrem k publiku: víme něco, co vy ne. K rámci se však soubor na konci představení nevrací. Je to škoda, protože diváci jsou zvědaví, jakou roli v celém konceptu hraje ona „vynucená“ hra na role, jak zážitek z prožitého příběhu ovlivnil skutečné lidi, kteří na jeviště přišli.

Je sympatické sledovat kuráž souboru i jeho touhu „zahrát si velké divadlo“. Větší suverenitu tvaru brzdí dramaturgické problémy v samotné výstavbě textu. Modelové drama postavené na principu detektivky vyžaduje krystalicky čistou strukturu a neprůstřednou vnitřní logiku. Zatím se

však v představení objevují nepromyšlenosti a logické lupy, které oslabují věrohodnost celého fikčního světa. Zdvojování řady informací nebo poskytnutí velkého prostoru událostem, které divák už dávno tuší, zpomaluje tok dění. Jádrem inscenace je tíživé rozhodování, které je samo o sobě velmi nosné. Cesta k němu je však velmi dlouhá a rozbíjí rytmus

a tempo inscenace.

Soubor poutá pozornost herečky – postavy mají čitelné charaktery a vztahy mezi nimi jsou srozumitelné. Aktéři někdy narážejí na jazyk textu, který nepůsobí jako přirozená mluva současných lidí z ulice.

Soubor by mohl více rozehrát svět kolem piána, využít ho pro udávání rytmu inscenace a zároveň metaforický obraz, že starosta je ten, který dění ve městě mafiansky řídí. K rytmické hře vybízí také kovové barely a kanystry a mohou se tak stát cestou, jak se opřít o další divadelní prostředky mimo text. Je skvělé vidět odvahu mladých lidí, kteří se rozhodli jít složitou a ambiciózní divadelní cestou. Právě na takto náročném materiálu má soubor jedinečnou příležitost prozkoumávat a precizovat všechny složky činoherního divadla – od hlubší práce s temporytmem a budováním situací až po vědomé využívání scénického obrazu a zvuku jako rovnocenného partnera slova. Zároveň je to ideální prostor pro rozvíjení dramaturgických dovedností, tedy schopnosti text proškrtat, zpevnit jeho vnitřní logiku a najít odvahu zbavit se všeho, co neslouží hlavnímu sdělení. Pokud se souboru podaří propojit svou energii a poctivost s dramaturgickou důsledností, otevře se mu fascinující prostor pro další zkoumání možností velkého činoherního divadla.

Jdu udělat těžké rozhodnutí, a vím, že můžu někomu ublížit

Inscenace patřila k nejdelším, které jsme na festivalu viděli. A právě v tom viděla porota řadu prvků, které lze vyzdvihnout. Nastudovat takové činoherní představení bylo podle Jitky Šotkovské určitě velmi náročné. O to víc byli pak všichni při diskusi překvapení, že jde zároveň o autorskou inscenaci.

Diváci taky mluvili o tom, že pro ně měla inscenace několik částí, ve kterých se ztráceli nebo jim chybělo jakési rozuzlení a vysvětlení. Zmínili například úvod. Na začátku totiž herci přichází z hlediště, z davu a do rolí se dostávají pomocí jakéhosi speciálního momentu. Nicméně zpět už se v inscenaci nikdy nevrátí a navždy zůstávají v rolích, do kterých se díky „hře“ dostali. Podle poroty je v takovém momentě vhodné rámeček bu) dokončit a uzavřít nebo ho případně zcela odstranit a ponechat diváky rovnou ve vnitřním příběhu. Stejně tak je potřeba pracovat na dostatečně precizní logičnosti jednotlivých situací. Soubor popisoval také svoji cestu k tématu. Společně se shodli, že zatímco doposud pracovali na komediích, měli zájem se posunout dál a zkusit vážnější téma. Stejně tak se snažili posunout i ve svých rolích, dostat se do nových situací, možná i do určitého nekomfortu.

psala Kateřina Kubičková

Jaká slova se vám asociují s důvěrou? / Jakie słowa kojarzą się wam z zaufaniem?

obálky Tajemství
po představení nic
ZTOTOŽNĚNÍ dlouhé

“Neboj, nikoho neudáme, jsme přece jedna rodina!”

Studentské herecké studio DFXŠ na JeštědDyvalle zahrálo derniéru svého autorského představení Oh children.

Jak vás napadlo téma inscenace?

Verča: Hry si vymýšlíme sami a chtěli jsme něco vážného. Terka byla na režisérském workshopu, jak vymyslet hru, a padla možnost vzít nějakou píseň a říct, co v nás vyvolává.

Kačka: A já měla v hlavě píseň Oh children, a když jsem ji zmínila, všichni nadhazovali nápady a naše režisérka Eliška Jansová to s naší pomocí sepsala.

Terka: Kačka jen řekla, že jí ta píseň připomíná chvíli, kdy lidé dělají rozhodnutí, o němž ví, že někomu ublíží, a nějak jsme se toho chytili.

Jak se vám inscenace tvořila?

Verča: Mně osobně dobře. Vlastně jsme vymysleli postavy a jejich charaktery a poté v nich improvizovali a nějak to vzniklo.

Ondra: Je třeba dodat, že jsme postavy vytvořili tak, aby pro nás byly hereckou výzvou. Vlastně jsme jim dali osobnosti, které jsou opakem nás, abychom nehráli sami sebe.

A pocity z toho, jak to dnes dopadlo?

Herci: Jsme naprosto nadšený tou chválou, kterou jsme dostali. Už jen tím potleskem, a poté navíc za námi i přišli lidé a chválili nás. Navíc to byla pravděpodobně poslední přehrávka, bylo to moc hezké a velmi emotivní.

psala Markéta Pažoutová

Reflexe

Inscenace českolipského souboru oslovila diváky příjemnou kolektivní energií. Sledujeme svébytné ptačí společenství, které si diváky získává hravostí, dynamikou a pohybovou suverenitou. Street dance bandy v červených podkolenkách na hudbu Jaromíra Nohavici vnáší do představení autentickou radost i funkční metaforu. Při prvním setkání funguje tato taneční stylizace jako precizní obraz soudržnosti jednoho ptačího druhu – definuje teritorium a ukazuje pevné vazby i hierarchii uvnitř holubí party. Když se pak v závěru týž pohybový motiv vrací, jeho význam se posouvá: už nejde jen o projev jedné uzavřené skupiny, ale o metaforu „sídlíštní demokracie“. Je to manifestace společného prostoru, v němž se různorodé prvky propojují, a uzavírají tak společně prožité události. Zvolená forma bajky využívá specifickou jazykovou stylizaci. Pro Divadlo loutek Ostrava ho z polštiny do ostravského dialektu přeložila Tereza Agelová. Dialekt, který není souboru vlastní, v úvodu působí spíše jako bariéra, vzbuzuje otázky, proč je použit, postupem času se s ním divák sžívá a vytváří svébytný svět sídlíštního mikrokosmu. Bajka na jednoduchém půdorysu zkoumá témata sounáležitosti, vyloučení a hledání domova v pro cizince zdánlivě uzavřeném prostředí. Vnitřní pocity vrabce a kočky jsou odhalovány také pomocí písňových vstupů. Ačkoli je pěvecké provedení obou protagonistek na vysoké úrovni, bolestínský tón písní se tuše s jinak lehkým až ironickým duchem bajky. Písně na mikrofon působí spíše jako samostatná čísla, která děj sice doprovázejí, ale nerozvíjí o další významové vrstvy a v průběhu inscenace mohou působit rušivě.

Přestože literární před-

loha nabízí pevný dramatický celek, v jevištním provedení místy dochází k fragmentarizaci příběhu a přecházíme od situace k situaci bez vnitřního tahu a vědomí kauzality. Místy je nejasná motivace některých postav, které na scéně sice jednají, ale nerozumíme jim. Důraz na momentální situaci a vnější výraz sice podtrhuje energii souboru, ale zároveň rozdrobuje dramatickou linku do sledu jednotlivých, od sebe oddělených obrazů. Větší péči by si zasloužila i jasnější ztvárnění vztahů ve skupině a jejich proměn.

Částečně nevyužitý zůstává potenciál postavy charismatické kočky. Její jednání by si zasloužilo pevnější motivické ukotvení (např. proč při opakovaném chycení vrabce nepodlehne svému instinktu a nesežere ho?) a konkrétnější herecké úkoly. Herecky silný výkon podal Vrabec, diváci si nemohli neoblíbit Holuba s rohlíkem nebo postavu Holuba Bohouška vracejícího se ze světa s velkou zkušeností (jeho Deus ex machina opět posiluje nastavenou komiku celého vyprávění).

Velmi příjemná je kostýmní stylizace postav, která odkazuje k faktu, že postavami jsou zvířata (červené podkolenky, kočičí drápy), ale zároveň drží módu současné generace.

Představení je postavené na sounáležitosti a energii sehraného týmu. Je to inscenace o potřebě někam patřit a o neutuchající naději, která je v jejich podání skutečně nakažlivá. V divákovi totiž po závěrečném tanci zůstává především čistá radost ze společné hry a z toho, že Vrabec získal své místo v partě.

Krok, sun, krok a hop, hop, hyjé!

V sobotní večer nás přišla pobavit česká kapele Hyjé! Spodní patro Linserky se opět zahalo do barevných světél a už během večere bylo jasné, že nás čeká jiný, ale stejně silný zážitek, jako v pátek.

“Pojď k muzice! Neznáš-li kroky, někdo tě je naučí. Nebo přijdeš na svoje vlastní,” pozvali nás na parket lektoři s kapelou. Hudba nesla prvky folkloru, veselých rytmů a melodie!

Tančilo se v kruhu, bok po boku, v páru, krok za krokem. Někteří se chytali hned, jiní se přidávali postupně, ale nakonec už byli všichni na parketu a pařili jak diví. Po dlouhém dni plném programu přesně tohle bylo potřeba! Tance navázali na workshop Víření v párech a Divadelní workshop s elementy tradičních tanců. Ten, kdo se jich zúčastnil dopoledne, měl proto velkou výhodu. Mysleli jsme si, že se páteční party v Linserce překonat nedá, ale mylili jsme se. Děkujeme za hezký večer všem tanečnickům i kapele Hyjé!

psala Karolína Lašáková

Děkujeme, že s námi tvoříte JeštěDyvadlo!

JeštěDyvadlo se v sobotu odpoledne dočkalo oficiálního zahájení a taky návštěvy zástupců Statutárního města Liberce a Libereckého kraje. Svou přítomností i proslovem nás potěšila Anna Provaníková, radní Libereckého kraje pro sociální věci a Matyáš Moc, zastupitel města Liberce. “Kvalita festivalu se každý rok zvyšuje, dáváte do toho opravdu hodně práce a je to na něm vidět! Hodně štěstí,” pochválil organizátory Matyáš Moc. Na zahájení manažer festivalu Jakub Kubíček poděkoval partnerům za veškerou podporu, kterou do přehlídky vkládají. Festival organizuje DDM Větrník v Liberci ve spolupráci s Dramacentrem Bezejména a polský protějšek Centrum kultury Zámeček v Jelení Hoře. Hlavními partnery jsou Liberecký kraj, Ministerstvo kultury a Statutární město Liberec. Právě ti si od festivalu zaslouží obrovské díky! Celá akce by se ale neobešla bez finanční podpory z programu Interreg Euroregion Nisa Evropské unie. Děkujeme! Atmosféra celého zahájení byla velmi příjemná! Sál byl tak plný, že nedostatek židlí donutil některé diváky sedět na zemi. Motivovalo je k tomu představení souboru Bezesporu, které po zahájení následovalo. Rozboru se ale soubor dočkal až v neděli, proto si o jejich inscenaci můžete přečíst ve čtvrtém čísle našeho zpravodaje.

psala Karolína Lašáková

Jaké to je si zase hrát? A s čím?

Workshop Hrát si - materiál, předměty a jejich možnosti

Adam Kubišta

Workshop Hrát si - materiál, předměty a jejich možnosti pořádal Adam Kubišta z Naivního divadla Liberec. Hlavním tématem, jak název napovídá, je "hrát si", ale také si zkusit vyjadřovat se skrz mediátora, což v tomto případě může být libovolný předmět nebo materiál. Na workshopu se pracuje s různými předměty, v některých aktivitách si účastníci vzali své vlastní, které už měli sebou. Tím se také potvrzuje, že cíl workshopu se dá splnit se všemi různými druhy věcí, včetně těch, které používáme denně. Účastníci tak nacházejí úplně nové smysly nebo významy běžných předmětů. Do reálného života si pak můžou odnést hravost a schopnost vykládat si různé objekty, ale i situace kolem nás originálním a kreativním způsobem. Vše totiž může mít spoustu jiných významů a výkladů a je na nás, abychom si nějaký zvolili. Adam Kubišta mi k tomu řekl: „Je to koneckonců u předmětů a u materiálu hodně o naší hlavě, o naší fantazii, jak s tím pracujeme.“

Workshop začal velmi zvolna, protože se účastníci teprve postupně scházeli po snídani. Nejdříve se začalo seznamováním pomocí míčku a rozehrátím. Vymyšleno to tak bylo, aby se lidé, kteří přišli z úplně jiného prostředí a situace, opět trochu zasoustředili na sebe a na další lidi, kteří tam jsou s nimi také. Poté si vybrali nějaké první předměty, které si sami účastníci mohli vzít z vlastních zavazadel, a rovnou si měli vyzkoušet hledat jim nové významy, třeba pomocí pohybů nebo zvuků, které vyvolávají. Také se pokoušeli spolu své věci nějakým způsobem spojit, což vedlo k zábavným situacím. Poté začali pracovat s materiály připravenými lektorem. Zkoušeli, jaké vydávají zvuky, jestli kupříkladu šustí, jak vypadají, jsou-li lehké nebo těžké, co se s nimi dá dělat. Začali s papírem, s nímž se pracuje nejlépe. A

ke konci si vytyčili úkol. U něj záleží hlavně na skupině a typu účastníků. Já osobně jsem tuto část procesu a workshopu neviděla, ale z předcházejícího rozhovoru s Adamem Kubištou jsem zjistila různé možnosti, jak mohl vypadat. Patří mezi ně například nastavení si jednoduché a základní situace, nebo nalezení nějakého abstraktního pojmu.

Hlavní účel workshopu pak lektor popsal takto: „Vždy je hlavní, aby se tam ty lidi cítili příjemně a dokázali se nějakým způsobem obrátit sami k sobě, podívat se do sebe a sami si tam prostě hrát. Samozřejmě s tím ohledem na to, že potom, když to chtějí ukázat druhým, tak není špatný si připomínat určitá pravidla, který taková hra s předmětem potom má.“

Workshop probíhal především v angličtině. Všichni účastníci se bavili a byli spokojení. I přes pár nedorozumění vzniklých právě i kvůli jazykové bariéře, se vše nakonec vyřešilo. Byla zábavou už jenom vše sledovat.

psala Markéta Pažoutová

Cestou k vědomému pohybu

Workshop Rozměr fyzické přítomnosti
Zuzanna Dobrzańska

Workshop „Rozměr fyzické přítomnosti“ měl za cíl zaměřit se na přesnost pohybu, uvědomění si vlastního těla a fyzické divadlo. Účastníci se zapojili do různých úkolů, jako bylo testování rovnováhy s různou intenzitou síly nebo využívání celého těla v pohybu. Objevovala se cvičení ve skupinách, ve dvojicích i individuálně, přičemž ve všech případech byli účastníci velmi angažovaní a vedli si skvěle i přes vznikající obtíže.

Workshop začal rychlým probuzením a pohybovými rozcvičkami. Druhým úkolem bylo testování rovnováhy. Účastníci přenášeli váhu těla zezadu dopředu nebo do stran. Zpočátku pomalu, ale s každým dalším pokusem s větší silou. Následně se výrazně předkláněli a zkoumali, jak se jejich tělo chová při pádu, kde leží jejich hranice a jak silnou pro ně představuje blokádu.

Jedno z cvičení ve dvojicích bylo zaměřeno na reflex. Účastníci stáli naproti sobě a zvedli jednu ruku do výšky, ve stejné úrovni jako jejich partner. Jeden z nich držel minci, kterou v náhodném okamžiku pustil, a druhý ji musel chytit dříve, než spadne na zem. Pokaždé, když se to podařilo, si účastníci vyměnili role a pokračovali dál. Toto cvičení se ukázalo jako výzva.

Vedoucí workshopu, Zuzanna Dobrzańska, chtěla během lekcí ukázat, že i pohyby, které se nám někdy zdají zvláštní, mohou být objevné a jedinečné. Lze je nacházet různými způsoby experimentování, dokonce i při těch nejběžnějších každodenních činnostech. Stačí jim věnovat o něco více pozornosti a lze v nich odhalit například určitou opakovatelnost nebo návyky.

Jak vedoucí zmínila na začátku workshopu, metody byly inspirovány jejími zkušenostmi z Teatr Węgayty a z Instytut Grotowskiego.

Některá cvičení byla doprovázena hudebním podkladem z reproduktoru.

Účastníci si mezi sebou rychle porozuměli a spontánní vtipy okamžitě uvolnily atmosféru. Pozitivní a silná energie workshopu se držela od začátku až do konce.

psala Wiktoria Rownanek

Hemisféry propojené či nepropojené, u nás si něco najde každý!

Workshop Hýbej se, balancuj, žongluj
Eliška Failová

Na workshopu s názvem „Hýbej se, balancuj, žongluj“, vedeném paní lektorkou Eliškou Failovou, si vskutku každý najde svou cestu k zábavnému pohybu díky široké škále výzev nového cirkusu. Jak bylo samotnou paní lektorkou řečeno, věnuje se novocirkusovým disciplínám na plný úvazek. Hlavní náplní a cílem návštěvy jejího workshopu je v první řadě si pohyb užít a zažít s ním pocit úspěchu.

Mnoho z nás má pohybové aktivity spojené s nekomfortními hodinami tělesné výchovy, ať už na základní či střední škole. Být nucen ke kdejaké hře, na kterou se necítíme, pro nikoho opravdu není žádný med. O to krásnější je vidět, že zde se všichni účastníci zapojovat chtějí s chutí, motivací a vervou vyzkoušet si něco nového.

Nabídka aktivit je pestrá a rozmanitá. Do atmosféry jsou účastníci vtahováni pomocí rozehřívacích a seznamovacích her. Jako první byli pobídnuti k nakreslení svého portrétu, který měli následně zmačkat do papírové kuličky. S kuličkami pak mezi sebou měli vést boj jako se sněhovými koulemi za zasněžené zimy. Po chvíli se každý vzal jednu kuličku z papíru a zpětně se snažil vyhledat původního autora. Bylo zadáno, že kresby neměly být podepsané, a tak to byla perfektní aktivita pro rozpoznávání nových tváří. Dále hráli seznamovačky v kruhu, při kterých si zapamatovali jména ostatních.

Po seznamování se hrály rozehříváčky. Jednou takovou byla hra, při které bylo úkolem vyhnout se blížícímu se nataženému provazu jako laseru. Dva lidé drželi provaz, každý na jednom konci, a různě jím manipulovali nahoru a dolů, zatímco pochodovali směrem do houfu všech ostatních, kteří ho všelijak přeskakovali nebo podlézali. Mezi aktivitami už tedy více, „cirkusáckého“ charakteru se potom řadilo žonglování, které rozvíjí hlavně jemnou motoriku.

Je to vcelku oříšek, co se týče koordinace rukou, ale dle Elišky to zatím šlo účastníkům JeštěDyvadla překvapivě, až nadprůměrně dobře! Další disciplínou byla lidská pyramida. Ta dávala spotlight všem silákům, bez kterých by se takový útvar rozsypal jako domeček z karet. Poslední a nejvíce adrenalinem nabitou aktivitou byla letos nově akrobatická šála. Možnost ji vyzkoušet přibyla díky tomu, že v tělocvičně, kde workshop probíhá, jsou kruhy, na které se šála zavěšuje. Je to vlastně takový velký dlouhý šátek, do kterého se akrobat může různě zavěsit. V této pozici pak může zkoušet různé polohy a „pády“, při kterých ovšem nikdy nespadne na zem, neb je precizně omotaný a přichycený šálou.

„Pohyb, hra a tělesnost přítomná v novém cirkuse pomáhá právě propojování dětí, jakmile se zapomene na jazykové bariéry. Dle mého má tohle všechno velký potenciál ke stmelování skupiny,“ řekla závěrem Eliška Failová.

psala Ester Kuzmová

Verše, přednes, recitace, účastníci správná šťace!

Recitační workshop

Jana Machalíková a

Gabriela Zelená Sittová

Jana Machalíková a Gabriela Zelená Sittová pořádaly na festivalu Recitační workshop. Inspiraci na něj si vzaly z knihy *Delikatesy* od Jana Vodňanského a Miroslava Hupytycha. V té autor v předmluvě navrhuje kombinovat lidovou a modernější poezii tak, že se verše z obou textů sloučí a použijí pro napsání nového. A přesně to je i cílem tohoto workshopu. Gabriela k tomu řekla: „Vzniká z toho taková koláž, která by mohla být i humorná, protože tam samozřejmě vznikají nesmysly.“ Workshop má zároveň ukázat i jiné cesty, jak přednesově pracovat s textem. Většina účastníků zároveň v sobotu odpoledne vystupovala na recitační přehlídce. Proto byly činnosti navrženy tak, aby aktivovaly tělo a hlas a vystupujícím se později co nejlépe recitovalo. Přesto nebyl workshop určený jen pro recitátory, ale i pro ostatní zájemce. Ale byli to právě vystupující, kteří primárně přišli. Workshop začal pohybovým rozehrátím spojeným s lidovou poezií, a pak už se pracovalo s kombinováním různých textů dohromady. Ze začátku pouze s předpřipravenými, velmi krátkými básněmi, poté si ale už účastníci napsali vlastní dvojverší, která kombinovali s básněmi Evy Sukové nebo právě s lidovou poezií. Nejdřív je sami v kruhu četli, ale pak se rozhodli vytvořit jakýsi chór, který vždy recitoval dvojverší s předpřipravenou mezerou mezi verši, do níž mohl kdokoli vstoupit a přednést své verše. Další aktivitou bylo kombinování lidové poezie s básněmi Evy Sukové, které o přestávce lektorky rozložily na zem, odlišené barvou písma a umístěním. Každý si stoupl k nějakému textu a recitoval jej na střídačku s tím, kdo stál proti němu (a tudíž měl každý jiný typ textu). Poslední úkol pak byl ve skupinách. V každé si měli vybrat dva texty, které se jim

líbí (jeden moderní od Evy Sukové a druhý lidový) a opět je nakombinovat. Nakonec se připravovaly tři živé obrazy, první dva na původní texty a třetí na oba dva zkombinované. Ty nakonec i s recitací předvedla každá skupinka před ostatními účastníky.

Atmosféra byla celou dobu velmi uvolněná, všichni se spolu seznámili a smáli se kombinacím veršů, ty totiž nabíraly úplně nových a často velmi zábavných významů. Což byl další cíl workshopu: příjemně se naladit a poznat další účastníky. To si od workshopu slibovala i jedna z účastnic, která patří k recitátorům na přehlídce „Šla jsem na ten recitační workshop i jako se tak seznámit s ostatními a potom je to takový lepší, že člověk nemá pocit, že je to jako soutěž, ale spíše, že je tady s kamarádama a řekne jim ten text a ví, že je to taky zajímavá a zajímavá ho texty ostatních. Takže hodně kvůli té přátelské atmosféře.“

psala Markéta Pažoutová

Miluju rohlíky! Miluju rohlíky! Miluju rohlíky!

**Workshop Improvizovaný
experimentální orchestr
Karolina Rosocka**

Workshop začal úvodem a vzájemným představením účastníků. V první aktivitě skupina chodila po sále a v pravidelných intervalech se měla zastavit a dívat se jeden druhému do očí. Toto cvičení bylo následně rozšířeno o šeptání barvy očí druhé osobě. Později si místo barvy očí účastníci navzájem šeptali svá jména.

V dalším cvičení se účastníci rozdělili do dvojic. Masírovali si navzájem ramena, poklepávali ruce a nohy. Následně ve stejných dvojicích prováděli cvičení podobné setřásání proudem vody – šlo o energické pohyby rukou od hlavy k nohám. Poté následovalo otevírání hrudníku. Jedna osoba si opřela hlavu mezi lopatky druhé a táhla ji dozadu za ramena. Po protažení a uvolnění těla začala skupina chodit po sále tanečním krokem. Následovalo další cvičení, ve kterém podle vysloveného čísla účastníci prováděli různé úkoly: na jedna – taneční krok, na dva – snaha dotknout se ramen nebo kolenních a zároveň se vyhýbat dotyku druhých, na tři – zastavení a odpočinek.

Dalším úkolem bylo provedení „vlaštovky“, poté se účastníci znovu rozdělili do dvojic a skákali na jedné noze, přičemž se navzájem tlačili a snažili se udržet rovnováhu. Skupina poté přecházela z jednoho konce sálu na druhý, postupně rozhýbávala kotníky a kolena, až přešla do pohybů celého těla a plazení po podlaze. Nakonec účastníci zůstali ležet a věnovali se dechovým cvičením. V další, méně pohybové části se skupina shromáždila v kruhu a začala rozvíčovat hlas. Zívali a vydávali zvuky úlevy, až přešli k projevům slasti spojené s jídlem. Nadšeným tónem říkali „Miluju rohlíky!“ a své projevy stále více pro-

tahovali a prohlubovali. Poté si účastníci mezi sebou házeli plyšákem a trénovali výkřiky při hodů a chytání. V dalším cvičení se účastníci měli vcítit do zvířat, jako jsou například čmelák, žába, čáp, orel, gorila, ryba nebo velryba. Následně ve dvojicích jedna osoba vedla druhou se zavázanýma očima pomocí jemných zvířecích zvuků. Skupina se poté opět sešla v kruhu se zavřenýma očima a vytvářela zvuky lesa, které se postupně spojily s pozdějšími, lehce démonickými zvuky v kakofonii. V další fázi byl použit nástroj shruti, se kterým se skupina společně ladila v brumlání a zpěvu. Následovala individuální experimentace se zvukem. V závěrečné části měli účastníci za úkol zavolat sami sebe a také vytvářeli zvukovou a dotykovou „cestu“ na jiném účastníkovi. Skupina uvedla, že se mohla více propojit sama se sebou, a popsala zážitek jako krásný a samotné workshopy jako formu bezpečného prostoru.

psala Ada Aleksandrowicz

Tancuj, tancuj, vykrůcaj!

Workshop Točení v párech
Patrycja Polek a Kristýna Větévka

Workshop “Točení v párech”, které vedly Patrycja Polek a Kristýna Větévka, se zaměřoval na tanec k tradiční polské venkovské hudbě. Jak Patrycja Polek vzpomíná, tato hudba nikdy nesloužila k poslechu vsedě, ale k tanci, jehož rytmus vybízí k pohybu a nohy samy vědí, co mají dělat. Právě tehdy ji lze nejlépe procítit, protože jde o tzv. užitkovou hudbu. Výběrem takového workshopu chtěla účastníkům ukázat, jak krásné to může být a kolik radosti z toho plyne.

Nejatraktivnějším a nejzábavnějším tancem na workshopu je kozák, přesněji jeho varianta ze Suwalszczyzny, protože se tančí ve trojicích. I když pro účastníky může být zpočátku obtížné se ho naučit kvůli tomu, že je potřeba správně spojit ruce, které jsou propletené s dlaněmi dalších tanečnicků, jakmile se to podaří, přináší to velké uspokojení a z pohledu vypadá fantasticky.

Během jedné z lekcí se účastníci krok za krokem učili tančit polku, konkrétně polku galopku, kterou rychle zvládli a bez problémů si ji zatančili, přičemž si to skvěle užívali.

Rytmus, na který se lidové tance tančí, se liší od toho, co slyšíme v rádiu, a proto je těžší se ho naučit. Právě to se však účastníci snaží zvládnout. To, co pro jejich předky bylo přirozené a co spojovalo komunitu a budovalo soudržnost, dnes už zcela zmizelo. Rytmus je ale velmi příjemný pro hlavu a nohy samy svádějí k tanci, během něhož si celé tělo odpočine.

Na lekcích se učili především různé varianty polky, oberka a tanečních her, jako je klapok, a to vše za doprovodu živé hudby, která celé atmosféře dodávala jedinečný nádech. Používaly se dva typy bubnů –

baraban a rámový buben. Druhým nástrojem bylo violoncello, na které hrála Kristýna, violoncellistka v české kapele fascinované právě těmito polskými melodiemi, které ráda interpretuje. Oba nástroje skvěle zapadly do atmosféry workshopu, i když se nejednalo o typické vesnické nástroje.

Na workshopu panovala energická a veselá atmosféra a účastníci byli plně zapojeni do tance, který se rychle naučili a užívali si ho.

Je jisté, že si na workshopu každý zájemce najde něco, v čem se najde a co ho bude bavit – a možná se mu to bude hodit i při tvorbě představení nebo během koncertu, který se konal ještě tentýž den večer.

psala Wiktoria Rownanek

Pár střípků z dnešní recitace

Dnešek byl výjimečný taky díky recitaci! Dopoledne totiž někteří účastníci byli součástí recitačního workshopu. Na něj pozvolna navázala odpolední přehlídka recitace. Slyšeli jsme necelých 30 recitátorů. Šest z nich následně porotci vybrali na další přehlídku Wolkerův Prostějov. Povídala jsem si s některými recitátory, jak se jim dnes přednášelo a co od nich mohli diváci slyšet.

Anežka

Jaký text sis připravila?

Já jsem recitovala prózu od místního autora tady z Liberce, Miloslava Nevrleho. Byla to trošku poetičtější pojatější próza. Byly tam hodně kontrasty místní přírody, k tomu válka a odsun Němců tady z Liberce.

Jaký byl impuls si ten text vybrat?

Ráda recituji texty, které na mě nějak zapůsobí, když je čtu. A přejede mi mráz po zádech, nebo mě to pobaví. Vybírám si nějaké texty, které ve mně vzbuzují emoce.

Péťa

A co ty? S čím jsi dneska přišel?

Ten text se jmenuje Prožluklost od Ivana Vyskočila. Já jsem si ho tak poskládal z různých možných částí. Já ten text hrozně rád říkám, líbí se mi, jak jsem si to poskládal. Říkalo se mi to dneska poměrně dobře. Ale cítil jsem v sobě takový energetický kolaps. Vstal jsem trochu špatnou nohou z postele.

Róza

Jak ses cítila ty?

Já recitovala texty od Vislavy Šimborské, byla jsem hodně nervózní protože pro mě to byla úplně první přehlídka recitační. První recitování před jinýma lidma než před třídou. Ale užila jsem si to.

psala Karolína
Lašáková

Reflexe inscenací vznikají na základě zhlédnutých představení, vyslechnuté debaty lektorského sboru a vlastních poznámek a zážitků z viděného metodicko-komické dvojice Gabriely Zelené Sittové a Kateřiny Žarníkové. (Formulační perly z diskuse lektorského sboru jsme se pokusily zachovat v původním znění, protože s nimi souzníme. A lektorskému sboru tímto děkujeme.)

Obsah JeštěDyvadelních listů pro vás připravily:

Kateřina Kubičková
Karolína Lašáková
Kateřina Burešová

Za případné chyby v textu se předem omlouváme.

FOTO: Ivo Mičkal

Kontakt na redakci:
redakcejd@gmail.com
+420 733 618 810